

Список найважливіших публікацій штатних викладачів-географів ПНПУ

<p style="text-align: center;">Підручники для вищої школи з грифом МОН</p> <p>Топузов О.М. Загальна методика навчання географії : підручник / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна. – К. : ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с. (Затверджено МОНМС України, лист № 1/11-11996 від 20.07.2012 р.)</p>
<p style="text-align: center;">Посібники для вищої школи з грифом МОН</p> <p>Олійник Я.Б., Шевчук С.М. Методологічні основи розвитку суспільної географії в Україні у ХХ столітті. Навчальний посібник для ВНЗ / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К, 2010. – 240 с.</p> <p>Олійник Я.Б., Шевчук С.М. Методологічні основи розвитку суспільної географії в Україні у ХХ столітті: Навчальний посібник. – К.: ВГЛ «Обрії», 2011. – 168 с. (13,5 д.а.)</p>
<p style="text-align: center;">Програми для вищої школи з грифом МОН</p> <p>Топузов О.М. Методика навчання географії / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.М. Булава, Л.П. Вішнікіна. Навчальна програма. – Київ-Полтава: Інститут педагогіки АПНУ, Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 2009. – 32 с.</p>
<p style="text-align: center;">Підручники для середньої школи з грифом МОН</p> <p>Булава Л.М. Загальна географія. [Підручник для 6 кл. загальноосв. навч. закл.] / Л.М.Булава, О.М. Мащенко, В. Р. Ільченко. – Полтава: “Довкілля-К”, 2006. – 224 с.</p> <p>Булава Л.М. Фізична географія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. / Л.М. Булава.— Харків: Видавництво «АН ГРО плюс», 2008. – 224 с.: іл.</p> <p>Довкілля-5.Екологія. Природознавство. Підр. для учнів 5 класу середніх загальноосвітніх шкіл / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Мащенко О.М. – Полтава:ПОППОПП, 1997. - 124 с.</p> <p>Довкілля-5: Підр. для учнів 5 класу / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Мащенко О.М. – Полтава:ПОППОПП, 2000. - 108 с.</p> <p>Довкілля-6. : Підр. для учнів 6 класу. Основні системи природи. Ч.2. / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Мащенко О.М. – Полтава: ПОППОПП, 2000. - 84 с.</p> <p>Ільченко В. Р. Довкілля-5. Підручник для 5 класу / В.Р. Ільченко, К.Ж. Гуз, Л.М. Булава, О.М. Мащенко. – Полтава: ПОППО, 2000. – 108 с.</p> <p>Ільченко В. Р. Природознавство. Підручник для учнів 5 класу. — [Вид. 2-ге, доп. і перероб.] / В.Р. Ільченко, К.Ж. Гуз, Л.М. Булава. — К.: Генеза, 2004. – 194 с.</p> <p>Ільченко В. Р. Природознавство: [Підручник для учнів 5-го класу середньої загальноосвітньої школи] / В. Р. Ільченко, К. Ж. Гуз, Л.М. Булава. – К.: Генеза, 1999. – 176с.</p> <p>Ільченко В.Р. Природознавство. Довкілля. [Підручник для 5 кл. загальноосв. навч. закл.] / В.Р. Ільченко, К. Ж. Гуз, Л.М. Булава. — Полтава: Довкілля-К, 2005. – 160 с.</p> <p>Топузов О.М. Географія: підручник для 7 класу. / О.М. Топузов, О.Ф. Надтока, Т.Г. Назаренко, Л.П. Вішнікіна, А.А. Шуканова, В.М. Самойленко. – К. : ДНВП «Картографія», 2011. – 320 с. (всього 25, 93 др. арк..)</p>
<p style="text-align: center;">Посібники для середньої школи з грифом МОН</p> <p>Булава Л.М. Географія. 6 клас. [Педагогічний програмний засіб для загальноосвітніх навчальних закладів. Версія 1.0.]: Змістовне й методичне забезпечення Л.М. Булави, О.М. Мащенко, В.Р.Ільченко. – К. : ЗАТ «Транспортні системи» – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).</p> <p>Булава Л.М. Рідний край (географія та краєзнавство): Посібник для учнів 5 класу. Допущено Міністерством освіти України / [Л. М. Булава, В. М. Булига, О. М. Галус та ін.]; за ред. О.Я.Скуратовича. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 1996. – 96 с.</p> <p>Географія. 10 клас. Збірник завдань для проведення моніторингу якості загальної середньої освіти за результатами навчання учнів в основній школі / О.Ф. Надтока, Л.П. Вішнікіна, Н.І.Забуга, Н.А. Дяченко. – К. : ТОВ «Центр навчально-методичної літератури», 2013. – 36 с. (українське та російське видання) (5 д.арк., особ. внесок 1, 3 др. арк.)</p> <p>Довкілля-5. Вип.2. Навч. посібн. з інтегрованого курсу для учнів 5 класу за експеримент. програмами / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Мащенко О.М. – Полтава: ПОППОПП, 1995. - 72 с.</p> <p>Довкілля-6. Вип.3. Навч. посібн. з інтегрованого курсу для учнів 6 класу за експеримент. програмами / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Мащенко О.М. – Полтава: ПОППОПП, 1995. - 76 с.</p> <p>Методика навчання географії материків і океанів: [навчально-методичний посібник для вчителів географії та студентів педагогічних вищих навчальних закладів] / О.М.Топузов, Т.Г.Назаренко, О.Ф. Надтока, Л.П. Вішнікіна, А.А. Шуканова, В.М. Самойленко. – К.: ДНВП «Картографія», 2011. – 128 с.</p> <p>Топузов О.М. , Назаренко Т.Г., Надтока О.Ф. , Вішнікіна Л.П. , Шуканова А.А. ,</p>

В.М. Самойленко. Географія. Зошит для практичних робіт. 6 клас. – К. : ДНВП «Картографія», 2012. – 46 с.

Топузов О.М., Т.Г. Назаренко, О.Ф. Надтока, **Л.П. Вішнікіна, А.А. Шуканова**, В.М. Самойленко. Географія. Зошит для практичних робіт. 7 клас. – К. : ДНВП «Картографія», 2011. – 40 с. (4,74 др. арк.)

Топузов О.М., Т.Г. Назаренко, О.Ф. Надтока, **Л.П. Вішнікіна, А.А. Шуканова**, В.М. Самойленко. Методика навчання географії материків і океанів. Навчально-методичний посібник для вчителів географії та студентів педагогічних вищих навчальних закладів. – К. : ДНВП «Картографія», 2011. – 128 с. (всього 15,06 др. арк.)

Топузов О.М., Т.Г. Назаренко, О.Ф. Надтока, **Л.П. Вішнікіна, С.Л. Капіруліна, В.М. Самойленко, А.А. Шуканова**. Посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання та проведення підсумкової контрольної роботи з географії у 11-х класах загальноосвітніх навчальних закладів – К.: ДНВП «Картографія», 2011. – 128 с.

Програми для середньої школи з грифом МОН

Бабченко Г. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Природознавство, 5 клас. / Г. Бабченко, **Л. Булава**, Т. Васютіна та інші. – К.: Шкільний світ, 2001. – 24 с.

Булава Л. М. Географія, 7-9 класи: Програми для вчителів, які викладають географію після вивчення інтегрованого курсу «Довкілля» / **Л.М. Булава, О.М. Мащенко**. – Полтава: ПОПОПІ, 2000. – 52 с.

Булава Л. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія, 5 – 10 класи. / Л.Булава, Й. Гілецький, Т. Гільберт та інші. – К.: Шкільний світ, 2001. – 221 с.

Булава Л.М. Географія. 7-8 класи. / **Л.М. Булава, О.М. Мащенко** //Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Природознавство, 1-11 класи. — Полтава: “Довкілля”, 2003. — С.137-167.

Булава Л.М. Програми факультативів і спецкурсів з географії та основ економіки / Л.М. Булава, М.І. Карлін, Л.І. Круглик та інші. – К.: Ін-т змісту і методів навчання, 1997. – 136 с.
Ільченко В.Р. Природознавство. Програма для учнів V класу / Укладачі: В.Р. Ільченко, **Л.М. Булава**, К.Ж. Гуз //Інформаційний збірник Міністерства освіти. – 1997. – №7. – С.3-6.

Програма для середньої загальноосвітньої школи. Природознавство /Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., **Мащенко О.М.** – К.: Перун, 1996. - 200 с.

Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Природознавство . Довкілля. Географія. /Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., **Мащенко О.М.** – Полтава: «Довкілля-К», 2003. - 204 с.

Монографії

Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Полтавська область / **Л.М.Булава, Л.М.Кушнір, С.М.Шевчук** та інші. / За заг. ред. В.О. Пашенка, М.І. Степаненка, Б.В. Года. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2008. – 476 с.

Дефініції дидактики географії : понятійно-термінологічний словник(електронна версія) / В.М. Самойленко, **Л.П. Вішнікіна**, І.О. Діброва. – К. : Ніка-Центр, 2013. – CD (214 Мб). – 334 с. (28,8 др. арк.)

Джаман М.О., **Єрмаков В.В., Смирнова В.Г.** Суспільно-географічні процеси на території Полтавського історико-географічного краю у період формування індустріального суспільства: Монографія / Під ред. М.О. Джамана. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 231 с.

Дидактика географії : монографія (електронна версія) / В.М. Самойленко, О.М. Топузов, **Л.П. Вішнікіна**, І.О. Діброва. – К. : Ніка-Центр, 2013. – CD. – 570 с. (49,2 др. арк.)

Регіональна екологічна мережа Полтавщини / О.М.Смоляр, **Л.М. Булава**, Н.О. Стецюк та інші. - Полтава, Верстка, 2010. – 204с. (13,9 др. арк.).

Шевчук С.М. Наукова школа Українського науково-дослідного інституту географії та картографії / С.М. Шевчук. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. – 270 с. (16 д.а.)

Підручники й посібники для вищої школи без грифу МОН

Булава Л.М. Біогеографія з основами екології: Навчальний посібник для студентів /

Булава Л.М. Внутрішні води України. Навчальний посібник для вивчення теми курсу «Фізична географія України» / Леонід Миколайович Булава. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 20 с.

Булава Л.М. Державний екзамен з географії. Навчальний посібник для підготовки до державного екзамену бакалавра / **Л.М. Булава, Л.П. Вішнікіна, О.М. Мащенко**. — Полтава: ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2007. — 32 с.

Булава Л.М. Клімат України: посібник для студентів-географів і вчителів / Л.М. Булава. — Полтава, ПДПУ імені В. Г. Короленка, 1994. – 22 с.

- Булава Л.М. Методика викладання фізичної географії України: Посібник для вчителів / **Л.М.Булава, О.М. Мащенко.** – Полтава: Полтавський інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1994. [У 5-ти випусках].
- Булава Л.М.** Методичні рекомендації до проведення польової практики з географії ґрунтів / Л. М. Булава, Н. О. Смоляр. — Полтава, ПДПУ, 2003. — 28с.
- Булава Л.М.** Методичні рекомендації щодо підготовки курсових і кваліфікаційних робіт з географії / Л.М. Булава. — Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2009. — 24с.
- Булава Л.М.** Нумізматика і боністика з основами теорії та історії грошей / Л.М. Булава. — Навчальний посібник для студентів. — Полтава: ПДПУ, 2006 — 80 с.
- Булава Л.Н.** Физическая география СССР: Общий обзор. Европейская часть. Кавказ: Методические рекомендации для студентов по выполнению лабораторных работ и самостоятельных заданий / Л.Н. Булава, Ю.Т. Карандеев. — Кривой Рог: КГПИ, 1991. — 40 с.
- Вішнікіна Л.П.** Впровадження навчальних моделей у методичний апарат шкільного підручника з географії // Інститут педагогіки АПН України, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. — К.: ПТЗО, 2009. — 36 с.
- Державний екзамен з циклу психолого-педагогічних дисциплін з методикою навчання географії : навчально-методичний посібник / **Л.П. Вішнікіна, А.В. Хоменко, А.С. Харченко, А.В. Ткаченко.** — Полтава: ПНПУ, 2010. — 67 с.
- Кушнір Л.М.** Географія населення.: Навчальний посібник. / Л. М. Кушнір. — Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. — 152 с.
- Кушнір Л.М.** Географія рідного краю (економіко-географічна характеристика Полтавської області): Посібник. / Л. М. Кушнір. — Полтава: ПДПУ, 2008. — 60 с.
- Кушнір Л.М.** Демографія та етнографія України.: Навчальний посібник. / Л. М. Кушнір. — Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. — 156 с.
- Кушнір Л.М.** Історія географічних відкриттів і досліджень. Навчальний посібник. / Л. М. Кушнір. — Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2009. — 31 с.
- Кушнір Л.М. Методичні рекомендації до вивчення лекційного курсу, виконання практичних робіт, самостійної та індивідуальної роботи для студентів I курсу історичного факультету з курсу «Демографія». / **Л.М. Кушнір, М. С. Лихман, О. С. Швець.** — Полтава: Ciclon Print, 2007. — 96 с.
- Кушнір Л.М. Методичні рекомендації до вивчення лекційного курсу, самостійної роботи з навчальної дисципліни за вибором «Демографія» студентами III курсу. / **Л.М. Кушнір, М.С.Лихман.** — Полтава: Ciclon Print, 2007. — 26 с.
- Кушнір Л.М.** Методичні рекомендації до виконання лабораторних занять та самостійної роботи з курсу «Економічна та соціальна географія України». /Л. М. Кушнір. — Полтава: АСМІ, 2003.— 59 с.
- Кушнір Л.М.** Методологічні засади суспільної географії: Навчальний посібник. / Л. М. Кушнір. — Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. — 128 с.
- Кушнір Л.М. Основи теорії суспільної географії. Навчальна програма, плани лабораторних робіт та методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи для студентів II курсу. / **Л. М. Кушнір, С. М. Шевчук.** — Полтава: ПП Шевченко Р.В., 2008. — 38 с.
- Кушнір Л.М.** Основи туризму. Навчальний посібник. / Л.М. Кушнір. — Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2009. — 30 с.
- Кушнір Л.М.** Програма учбової польової практики студентів IV курсу історичного факультету (економічна та соціальна географія). / Л. М. Кушнір. — Полтава: АСМІ, 2003. — 16 с.
- Кушнір Л.М.** Суспільна географія України. Навчальний посібник. / Л. М. Кушнір. — Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. — 236 с.
- Л. М. Булава. — Полтава: ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2005. — 48 с.
- Мащенко О.М.** Методика навчання природознавства. Навчальний посібник / Ольга Миколаївна Мащенко.— Полтава: ПНПУ, 2013. — 63 с.
- Мащенко О.М.** Гідрологія та геоморфологія. Навчально-методичний посібник / **О.Мащенко, Т. Япринець.** — Полтава: ПДПУ, 2009. — 76 с.
- Мащенко О.М.** Загальне землезнавство. Навчальний посібник / Ольга Миколаївна Мащенко. — Полтава: ПНПУ, 2010. - 62 с.
- Мащенко О.М.** Метеорологія та кліматологія. Навчально-методичний посібник / Ольга Миколаївна Мащенко. — Полтава: Друкарська майстерня, 2009. — 42 с.
- Мащенко О.М.** Метеорологія та кліматологія. Навчальний посібник /Ольга Миколаївна Мащенко. — Полтава: ПНПУ, 2010. - 72 с.
- Мащенко О.М.** Основи ландшафтознавства. Навчальний посібник / Ольга Миколаївна Мащенко. — Полтава: ПНПУ, 2010. - 86 с.
- Мащенко О.М.** Шкільний курс природознавства та методика його викладання: Навчальний посібник для студентів спеціальності «географія» /Ольга Миколаївна Мащенко. - Полтава:

Вид-во ПДПУ, 2005. – 66 с.

Методичні рекомендації щодо написання курсових і дипломних робіт з циклу географічних дисциплін / Укладач **Л.М. Булава**. – Полтава: Полтавський держ. пед. ун-т імені В.Г.Короленка, 2002. – 28 с.

Федій О.А. Методичні рекомендації по виконанню завдань польової практики зі спортивного туризму та орієнтування / Олександр Анатолійович Федій. — Полтава : Друкарня ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2011. — 20 с.

Фізична географія материків та океанів: навчально-методичний посібник / **Л.П. Вішнікіна, Т.С. Япринець**. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2010. – 92с.

Шевчук С.М. Взаємодія суспільства та природи. Навчально-методичний посібник / С.М. Шевчук. – Полтава: ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2009. – 51 с.

Шевчук С.М. Історична географія. Навчально-методичний посібник. / С.М. Шевчук. – Полтава: Друкарська майстерня, 2010. – 57 с.

Шевчук С.М. Основи екології. Навчально-методичний посібник / С.М. Шевчук. – Полтава: ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2009. – 46 с.

Шевчук С.М. Основи теорії суспільної географії. Навчально-методичний посібник / С.М. Шевчук. – Полтава: Друкарська майстерня, 2010. – 47 с.

Шуканова А.А. Суспільна географія регіонів і країн. Методичні рекомендації з освоєння дисципліни для студентів III-IV курсу спеціальності 6.040104 Географія. — Полтава, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 2011. – 41 с.

Підручники й посібники для середньої школи без грифу МОН

Булава Л.М. Географія Полтавської області: Посібник для учнів 8-9 класів. / Л.М. Булава. – Полтава: Полтавський інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1996. – 56 с.

Булава Л.М. Географія Полтавської області: Посібник для учнів 8-9 класів [Видання 2-ге, доп. і переробл.] / Л. М. Булава. – Полтава: Полтавський обл. інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1999. – 56 с. (Серія: Бібліотека учителя XXI століття).

Булава Л.М. Географія рідного краю. Кременчуцький район: Навчальний посібник для учнів 5 класу / Л. М. Булава. – Полтава: ІМЦ «Наукова зміна», 1996. – 80 с.

Булава Л.М. Географія рідного краю: Навчальний посібник для учнів 5 класу шкіл міста Полтави / Л. М. Булава. – Полтава: Полтавський інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1995. – 65 с.

Булава Л.М. Географія рідного краю: Підручник для учнів 5 класу / Л.М. Булава. – Полтава: Полтавський інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1996. – 72 с.

Булава Л.М. Географія своєї області. Полтавщина: Посібник для учнів (додаток до краєзнавчого атласу). – Полтава: “Оріяна”, 2004. – 28 с.

Булава Л.М. Географія України (Фізична географія): Навчальний посібник для учнів 8 класу / Л. М. Булава. – Полтава: Полтавський і-т післядиплом. освіти пед. Працівн., 1998. – 124 с.

Булава Л.М. Географія України. 9 клас: Методичні рекомендації для підготовки до екзамену / Л. М. Булава. – Полтава: Полтавський ін.-т післядиплом.освіти пед. працівн., 1998. – 72 с.

Булава Л.М. Географія України. Практичні і самостійні роботи. Роздаткові дидактичні матеріали: Методичний посібник / Л. М. Булава. – Полтава: ІМЦ «Наукова зміна», 1997. – 36с.; додатки (комплект роздаткових дидактичних матеріалів).

Булава Л.М. Географія. Типові задачі і практичні завдання: Методичні рекомендації /

Булава Л.М. Готуємось до географічних олімпіад (шкільних, районних, обласних). Навчально-методичний посібник / Л. М. Булава. – Харків: Видавнича група «Основа», 2008. – 176с.

Булава Л.М. Економічна та соціальна географія світу:[Навчальний посібник для учнів 10 класу]. / Л. М. Булава. – Полтава: Полтавський обл. інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1999. - 72 с.

Булава Л.М. Економічна та соціальна географія України: Навчальний посібник для учнів 9 класу/ Булава Л. М., Нагорнюк М. П. – Полтава: Полтавський обласний інститут післядипломної освіти пед. працівників, 1999. – 84 с. [1-ше видання]. (Розроблений методичний апарат-посібника, зміст тем 1-2 розділу I, теми 1 розділу II; розділів III і IV).

Булава Л.М. Економічна та соціальна географія України: Навч. посібник для учнів 9 класу / **Булава Л.М.**, Нагорнюк М. П. – Полтава: ПОІППО, 2000. – 104 с. [2-ге вид., доп. і переробл.].

Булава Л.М. Методичний посібник щодо підготовки і захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН / **Л.М.Булава, Л.М.Кушнір, О.А.Федій**; за ред. Л.М.Булави. – Полтава: ПОЦНТТУМ, 2008. – 48 с.

Булава Л.М. Методичні рекомендації по використанню краєзнавчого матеріалу в курсі фізичної географії (на прикладі Кривбасу): Посібник для вчителів / Л.М. Булава. – Кривий Ріг: КДП, 1990. – 17 с.

Булава Л.М. Рідний край. Географія та краєзнавство (Полтавщина) : Навч. пос. для учнів

5класу. [2-ге вид., доп. й перероб.] / Л. М. Булава. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2002. – 104 с.

Булава Л.М. Рідний край. Географія та краєзнавство. Навчальний посібник для учнів 5 класу шкіл Полтавської області. / Л. М. Булава. – Полтава: ТОВ «АСМІ» 1997. – 96 с.

Булава Л.М. Фізична географія України. 8 клас. Дидактичні матеріали для формування предметної компетентності учнів. – Харків: Вид. група «Основа», 2009. – Частина 1. – 80 с.; частина 2. – 112 с. (Б-ка журн. «Географія»; Вип. 6 (66)).

Булава Л.М. Фізична географія України: Навчальний посібник для учнів 8-9 класів / Л.М. Булава. – Полтава: Полтавський ін-т післядипломної освіти пед. працівників, 1997. – 88 с.

Зошит та щоденник досліджень з природознавства. Навч. посібн. для 5 класу загальноосвітньої школи / **Мащенко О.М.**, Ільченко О.Г., Гуз К.Ж. - Полтава: ПОПОПП, 2003. - 68 с.

Л. М. Булава. – Полтава: ІМЦ «Наукова зміна», 1996. – 24 с.

Методика вивчення курсу «Природознавство» («Довкілля») у 5-6 класах: навч.-метод. посіб. / В.Р.Ільченко, О.Г.Ільченко, **О.М.Мащенко** та ін. – К.: Педагогічна думка, 2008.– 168 с.

Методика викладання інтегрованого курсу з природознавства в 5 класі.Пос. для учителів / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Ільченко О.Г., **Мащенко О.М.** – Полтава:ПОПОПП, 1997. - 204 с.

Методика викладання інтегрованого курсу з природознавства в 6 класі.Пос. для учителів / Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Ільченко О.Г., **Мащенко О.М.** – Полтава:ПОПОПП, 1998. - 196 с.

Методика викладання курсу "Природознавство. Довкілля" в 5-6 класах / В.Р.Ільченко, К.Ж. Гуз, В.С.Коваленко, **О.М.Мащенко**. – Полтава: Видавництво "Довкілля - К", 2005. – 144с.

Природознавство. Довкілля. Зошит та щоденник досліджень. Навчальний посібник для учнів 5 класу. – Частина І. / Ільченко О.Г., **Мащенко О.М.**, Гуз К.Ж. - Полтава; Вид-во "Довкілля - К", 2005. – 64 с.

Соціально-економічна географія світу в структурно-логічних конспектах: Навчально-методичний посібник для учнів, абітурієнтів та вчителів / **Л.П. Вішнікіна, О.А. Федій**. – Полтава: АСМІ, 2000. – 63 с.

Щоденник досліджень та зошит з довідки. Навч. посібн. для учнів 5 класу загальноосвітньої школи / **Мащенко О.М.**, Ільченко О.Г., Гуз К.Ж. - Полтава: ПОПОПП, 2000. - 76 с.

Словники й довідники

Кушнір Л.М., Лихман М.С. Демографія. Словник-довідник. — Полтава: CiclonPrint, 2007. — 40с.

Кушнір Л. М. Словник термінів і понять з економічної та соціальної географії: Посібник. / **Л.М. Кушнір, С. М. Шевчук**. — Полтава: Друкарська майстерня, 2009. — 63 с.

Наукові й науково-популярні видання з географії та краєзнавства

Білоусько О. Полтавщина: Природа. Традиції. Культура / О.Білоусько, **Л.Булава**, А.Славуцький та інші. – Полтава: Оріяна, 2007. – 104 с. , іл.

Булава Л.М. Про походження географічних назв Полтавщини / Л. М. Булава, В. Н. Жук // Постметодика: Науково-метод. журнал Полтавського ін-ту післядипломної освіти пед. працівників. – 1994. - №3(7). – С. 30-34 (початок); 1995. - №2(9). – С. 46-49 (закінчення).

Булава Л.Н. Физико-географический очерк территории Криворожского горнопромышленного района / Л.Н. Булава. – Кривой Рог: КГПИ, 1990. – 125 с. / Рукопись депонирована в УкрНИИНТИ 2.11.1990 г., № 1808-Ук90.

Диканщина. Історичний нарис / **Л.М. Булава** та інші. – Полтава: Дивосвіт, 2013. – 560 с. + 64 с. вкл. (65, 9 др. арк.)

Пасічний Г.В. Фізична та економічна географія Дніпропетровської області: Посібник для вчителів / Г.В. Пасічний, **Л.М. Булава**, А.С. Горб та інші. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1992. – 188 с.

Полтавська область : природа, населення, господарство. Географічний та історико-економічний нарис / [Аліман М. В., Андрієнко В. В., **Булава Л.М.** та ін.] ; за ред. К. О. Маца. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – Полтава : Полтавський літератор, 1998. – 336 с., іл. + вкл.

Картографічні твори

Булава Л.М. Полтавська область. Комплект контурних карт і довідкових матеріалів з географії / **Л.М. Булава, С.С. Бульба** (довідкові матеріали); В. Є Любченко (розробка карт). – Вінниця: ЕкоБізнесЦентр, 1996. – 4 с.

Полтавська область : Географічний атлас : Моя мала Батьківщина / М-во освіти і науки України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – / [Голова ред. кол. **Л.М. Булава** ; відп. ред. Т.В. Погурельська]. – К. : ТОВ «Видавництво «Мапа», 2004. – 20 с.

Найважливіші статті в наукових виданнях

Булава Л. Методичні рекомендації щодо організації олімпіад з географії / Л.Булава// Географія та основи економіки в школі. – 2008. – № 5. – С. 37-44; № 6. – С. 31-42.

- Булава Л.М.** Підготовка до конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН (секція географії). // Географія. Науково-методичний журнал. – 2008. – № 19(119). – Методичний банк, внесок №41-й. – 16 с.
- Булава Л.М.** Підготовка майбутніх учителів географії до формування міжпредметних компетентностей учнів // Імідж сучасного педагога. - № 4(93). – 2009. – С. 31-35.
- Булава Л.М. Про типовий план вивчення природних зон. 8 клас / **Л.М. Булава, О.М. Мащенко** // Красзнавство. Географія. Туризм. – 2008. – № 1(534) – С. 6-9.
- Булава Л.М.** Рельєф. Геологічна будова. Корисні копалини. 8 клас / Л. М. Булава // Географія. [Науково-методичний журнал]. – 2005. – № 13-14. – С. 2-25.
- Булава Л.М. Турнір як форма організації позакласної роботи з географії / **Л.М. Булава, О.М.Мащенко** // Географія. Науково-методичний журнал. – 2009. – № 6(130). – С. 2-7.
- Булава Л.Н.** Ландшафтно-индикационные исследования формирования растительности отвалов Кривбасса / Л. Н. Булава // Растения и промышленная среда: Сб. науч. трудов. – Свердловск, 1990. – С. 148-154.
- Джаман М.О., **Єрмаков В.В.** Регіональний економічний простір у період розвитку капіталізму // Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія». Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. – Випуск 7 (28). – Ч.І. – Редкол.: відп. ред.. д.е.н., проф. Герасимчук З.В. – Луцьк, 2010. – С. 185-197.
- Джаман М.О., **Єрмаков В.В.** Ретроспективні особливості формування системи розселення на території історико-географічного краю Полтавщини // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / Ред. кол.: С.І. Іщук (відп. ред.) та ін. – 2008. – Вип. 58. – С. 91-103.
- Джаман М.О., **Єрмаков В.В.** Формування галузевої структури сільськогосподарського виробництва Полтавського історико-географічного краю після селянської реформи 1861 року // Часопис соціально-економічної географії. – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2008. – Вип. 4 (1). – С. 87-95.
- Єрмаков В.В.** Промислово-географічні процеси у період формування індустріального суспільства // Географія та туризм: Наук. Зб./Ред.кол.: Я.Б.Олійник (відп.ред.) та ін.. – К.: Альтерпрес, 2013. – Вип. 25. – С. 263-273.
- Єрмаков В.В.** Просторово-часові особливості формування поселенської мережі Полтавського ПК // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – № 824. – Геологія-географія-екологія. – Вип. 29 (2008). – С. 105-111.
- Єрмаков В.В.** Розміщення кустарних промислів Полтавщини після селянської реформи 1861 року// Географія та туризм: Наук. Зб./Ред.кол.: Я.Б. Олійник (відп.ред.) та ін.. – К.: Альтерпрес, 2013. – Вип. 24. - С. 223-232.
- Кушнір Г.Л.**Философский, педагогический и краеведческий аспекты категории «знание» / Г.Л. Кушнір // Уральский научный вестник. – Серия: Педагогические науки, Психология и социология, Физическая культура и спорт. – 2013. – №23 (71). – С. 24 – 28.
- Кушнір Л.М.** Історичні віхи та навчальні проблеми вітчизняної регіональної економічної політики // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. — Серія «Економічні науки». — №2 (27), Травень 2008 р. — С. 30—36.
- Кушнір Л.М. Особливості сучасної галузевої структури господарства Полтавської області. / **Л.М. Кушнір, С.М. Шевчук** // Географія та сучасність. Науковий вісник Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. — 2009. — Вип. 21. — С. 45 — 54.
- Кушнір Л.М. Про географічне положення Більського городища. / Л. М. Кушнір, Л. Л. Кушнір // Полтавський археологічний зб. – 1999 (до 1100–ліття м. Полтави за результатами археологічних досліджень): Збірник наукових праць / Від. ред. Супруненко О.Б. — Полтава: Археологія, 1999. — С. 105—120.
- Кушнір Л.М.** Проблеми комплексно-пропорційного розвитку економіки регіону. // Єврорегіон Буг: проблеми і перспективи транскордонного співробітництва. — Луцьк, 1996. — С. 105—111.
- Кушнір Л.М., Шевчук С.М.** Історико-географічні особливості розвитку господарського комплексу Полтавського регіону. / Л.М. Кушнір, Л.Л. Кушнір, С.С. Ніколенко // Часопис соціально-економічної географії. — Харків. — 2009. — № 10. — С. 8 — 17.
- Мащенко О.М.** Ландшафтно-мелиоративное районирование Сумской области // Физическая география и геоморфология. Республиканский междуведомств. научн.сборник. - Вип.34. – 1987. – С. 65-69.
- Мащенко О.М.** Природно-сельскохозяйственные районы Сумской области // Вісник Київського університету. Географія. - 1988. - Вип. 30. – С.17-22
- Мащенко О.М.** Технологія систематизації знань інтегрованого курсу з природознавства у свідомості учнів 5-6 класів на підґрунті дидактичних тезаурусів // Теорія і практика інтегра-

ції змісту освіти. Освітня програма "Довкілля". Зб. наук. праць. – Київ – Полтава: Довкілля-К. – 2004. – С. 93-103.

Машенко О.М. Формування ПНКС засобами фізичної географії // Формування природничо-наукової картини світу в учнів середньої школи. - К.: Ін-т педагогіки АПН, 2005. – С. 73 – 92.

Машенко О.М. Формування системи фізико-географічних знань у студентів географічних спеціальностей // Географія і сучасність. Зб. наук. праць НДПУ імені М.П. Драгоманова. – Вип. 7. – К.: 2002 - С.210-217.

Олійник Я.Б. Методи вивчення наукових шкіл в історії української суспільної географії / Я.Б. Олійник, **С.М. Шевчук** // Часопис економічної та соціальної географії. – 2012. - С. 14–20.

Олійник Я.Б. Наукові школи як об'єкт дослідження в історії географії / Я.Б. Олійник, **С.М. Шевчук** // Історія української географії. – Тернопіль, 2013. – Вип. 27. – С. 3 – 15.

Олійник Я.Б. **Шевчук С.М.** Регіональні аспекти розвитку методологічних основ суспільної географії в Україні у ХХ столітті // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: География. – 2011. – Т. 24 (63) № 2, часть 2. – С. 3 - 9.

Олійник Я.Б., **Шевчук С.М.** Теоретичні підходи до розуміння сутності наукової школи у географії // Економічна та соціальна географія. Міжвідомчий науковий збірник. – К., 2011. – Вип. 61. – С. 79 – 89.

Олійник Я.Б. Методологічні основи історико-наукових досліджень у суспільній географії (на прикладі вивчення наукових шкіл) / Я.Б. Олійник, **С.М. Шевчук** // Економічна та соціальна географія. Науковий збірник. – 2013. – Вип. 2 (67). – С. 3 – 12.

Самойленко В.М. Створення та застосування тестів у навчанні географії / В.М. Самойленко, **Л.П. Вішнікіна** // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць. Випуск 32. – Кривий Ріг. – 2011. – С. 15-29.

Топузов О.М. Компетентнісний підхід до навчання географії / О.М. Топузов, **Л.П. Вішнікіна** // Географія та основи економіки в школі. – 2011. – № 5. – С. 34-37.

Топузов О.М. Комплексний навчально-методичний комплект шкільного курсу географії в системі особистісно орієнтованого навчання / О.М. Топузов, **Л.П. Вішнікіна** // Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. Випуск 11 – К.: Педагогічна думка. – 2011. – С. 130-137.

Топузов О.М. Методичні прийоми навчання географії / О.М. Топузов, **Л.П. Вішнікіна** // Географія та основи економіки в школі. – 2011. – № 6. – С. 33-36.

Топузов О.М. Результати засвоєння економічних знань учнями 9-10-х класів у процесі навчання географії в умовах вибору підручників / О.М. Топузов, **А.А. Шуканова** // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Випуск 7. – Полтава, 2010. – Серія «Педагогічні науки». – С. 23–29.

Топузов О.М. Логіко-гносеологічний аналіз процесу формування демографічних понять / О.М. Топузов, **О.А. Федій** // Постметодика. — 2012. — № 3 (106). — С.51—56.

Федій О. А. Методична система формування демографічних понять в учнів як засіб фундаменталізації знань про населення / О. А. Федій. – Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології – 2013. – № 6 (32). – С. 127–133.

Федій О. А. Науковий контекст демографічних понять у методиці навчання економічної і соціальної географії / О. А. Федій. – Постметодика. – 2013. – № 2. – С. 37–40.

Федій О.А. Системи сільського розселення Полтавської області : сучасний стан та перспективи формування / О.А. Федій // Географія і сучасність : [зб. наук. праць Нац. пед. у-ту ім. М.П. Драгоманова]. — К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. — 2010. — Вип. 21. — С. 100—108.

Федій О.А. Формування демографічних понять засобами шкільного підручника з географії / // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол.; наук. ред. – О.М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2012. – Вип. 12. – 784 с. – С. 735–742.

Шевчук В.В., **Шевчук С.М.** Ректори Полтавського інституту народної освіти (1921 – 1930) та Полтавського інституту соціального виховання (1931 – 1933) // Історична пам'ять. – Полтава: ПНПУ. – 2013. – Вип. 30.

Шевчук С.М. Методологічні основи суспільно-географічного джерелознавства / С.М. Шевчук // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / Ред. кол.: С.І.Іщук (відп. ред.) та ін. – К., 2007. – Вип. 57. – С. 45 – 52.

Шевчук С.М. Розвиток методології суспільної географії в Україні у першій половині ХХ століття / С.М. Шевчук // Економічна та соціальна географія: Наук. зб./ Ред. кол.: С.І.Іщук (відп. ред.) та ін. – К., 2005. – Вип. 56. – С. 27 – 37.

Шевчук С.М. Федір Матвієнко-Гарнага – видатний український економіко-географ і еконо-

міст / С.М. Шевчук // Історія української географії. Всеукраїнський науково-теоретичний часопис. – Тернопіль, 2006. – Вип.13. – С. 30 – 33.

Шуканова А. Сакральні-наукові основи освітнього процесу / А. Шуканова, П. Шуканов // Імідж сучасного педагога. – Полтава, 2012. – № 3 (122). – С. 3–6 .

Шуканова А.А. Психолого-дидактичні засади засвоєння економічних знань учнями у процесі навчання географії / А.А. Шуканова // Імідж сучасного педагога. – Полтава, 2009. – № 8–9 (97–98) – С. 122–126.

Шуканова А.А. Самоосвітня діяльність вчителя географії / А.А. Шуканова // Імідж сучасного педагога. – Полтава, 2011. – № 8–9 (117–118). – С. 113–115.

Шуканова А.А. Функціональна структура професійної компетентності вчителя географії в системі неперервної освіти / А.А. Шуканова // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол., головн. ред. В.М. Мадзігон, наук. ред. О.М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2011. – Вип. 11. – С. 740–746 .

Публікації в інших виданнях

Булава Л.М. Концепція розвитку неперервної географічної освіти в Україні (в контексті проектів закону про вищу освіту / Л.М. Булава, **О.М. Мащенко** // Непрерывное географическое образование: новые технологии в системе высшей и средней школы Материалы IV международной научно-практ. конференции. - Гомель: . ГГУ им. Ф.Скорины, 2013.- С. 62-64.

Вішнікіна Л.П. Педагогічне моделювання як основа проектування освітніх технологій / Л.П. Вішнікіна // Імідж сучасного педагога. – 2008. - № 7-8 (86-87). – С. 80-84.

Джаман М. Управління розселенським процесом як чинник розвитку сільської місцевості (на прикладі Полтавської області) / Михайло Джаман, Олександр **Федій** // Часопис соціально-економічної географії : [зб. наук. праць Харківського нац. у-ту ім. В.Н. Каразіна]. — Х. : Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна. — 2010. — вип. 7 (2). — С. 81—85.

Єрмаков В.В. Закономірності динаміки промислової підсистеми господарства Полтавського регіону після селянської реформи 1861 року // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Географія. – Тернопіль, 2005. – №2. – С. 82-84.

Заєц Т.С. Тестове оцінювання знань // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2006. - № 4. – С. 12-16

Кушнір Л.Н., Шевчук С.Н. Особливості вивчення природокористування на регіональному рівні // Непрерывное географическое образование. — Гомель: Гомельский государственный университет имени Ф. Скорины, 2011 — С. 15-17.

Кушнір Г.Л. Формування краєзнавчо-туристичних знань у студентів природничих спеціальностей / Г.Л. Кушнір //Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі» (XX КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ). – 29-30 травня 2013. – С. 203- 205.

Кушнір Л.М, Шевчук С.М. Суспільно-географічні особливості населення Полтавської області. // Економічна та соціальна географія. Міжвідомчий науковий збірник. — К., 2010. — Вип. 60. — С. 79 – 89.

Кушнір Л.М., Кушнір Л.Л. Сучасна Полтава. // Краєзнавство. Географія. Туризм. Серія «Шкільний Світ» - № 3 (584). — січень 2009. — С. 2 – 5.

Кушнір Л.М., Шевчук С.М. Історико-географічні особливості заселення території Полтавщини. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія географія. — Вінниця, 2010. — Вип. 20. — С. 119-124.

Кушнір Л.М., Шевчук С.М. Особливості рекреаційно-туристичної діяльності в Полтавській області. // Гуманітарний вісник. Науково-теоретичний збірник. — Переяслав-Хмельницький, 2010. — С. 186- 188.

Мащенко О.М. Інтегративний потенціал географічних знань в освітній галузі «Природознавство» шкільної освіти України / О.М. Мащенко, Л.М. Булава // Непрерывное географическое образование: новые технологии в системе высшей и средней школы Материалы IV междуна. научно-практич. конференции. - Гомель: ГГУ им. Ф.Скорины, 2013.- С.165-168.

Мащенко О.М. Мотивація навчальної діяльності школярів в умовах особистісно-орієнтованого навчання // Збірник наукових праць ПДПУ. - вип. 5(38) Серія "Педагогічні науки". - Полтава: Вид-во "АСМІ", 2005. – С. 29-39

Мащенко О.М. Систематизація знань о природі учасниками 5-6 класов / О.М. Мащенко // Образовательная модель «Логика природы. Технологии интеграции содержания естественнонаучного образования. Сб. научн. трудов. - М.: 2003. - С.112-116.

Топузов О.М. Вплив демографічних знань на формування життєвих компетенцій учнів / О.М. Топузов, О.А. Федій // Постметодика. — 2011. — № 6 (103). — С.48—50.

Топузов О.М. Поняття «демографічний перехід» у шкільному курсі економічної і соціальної

географії світу / О.М. Топузов, **О.А. Федій** // Географія та основи економіки в школі. — 2012. — № 4. — С. 22—24.

Шевчук С.М. Професор Михайло Самбікін – основоположник української агрометеорологічної науки та організатор географічної освіти на Полтавщині / С.М.Шевчук // Історія української географії. Всеукраїнський науково-теоретичний часопис. – Тернопіль, 2009. – Вип. 20. – С. 30 – 34.

Шуканова А.А. Проектування змісту і методики формування економічних знань в шкільних курсах географії // Імідж сучасного педагога. – 2008. – №7-8 (86-87). – С.105-109

Шуканова А.А. Формування економічних знань учнів // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2012. – №10-11 (735-736). – С. 3-8.

Шуканова А.А. Функціональна структура професійної компетентності вчителя географії в системі неперервної освіти / А.А. Шуканова // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол., головн. ред. В.М. Мадзігон, наук. ред. О.М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2011. – Вип. 11. – С. 740 – 746.

Япринець Т.С. Методика створення графічної наочності у навчанні географії. // Materialy-IV mezinarodnivedesko – prakticka konference «Vedaavznik – 2008/2009». – Díl 12. Pedagogika. Hudba a zivot. Telovychova a sport: Praha. Publishing Nouse «Education and Science» s.r.o. - S. 47-51.